

8) Συμπληρώστε στο χάρτη τα εξής τοπωνύμια : Κοζάνη, Μοσχόπολη, Ιωάννινα, Βόλος, Κεφαλληνία, Μάνη, Σμύρνη.

Απάντηση:

9) Υπογραμμίστε με κόκκινο χρώμα τις παροικίες, όπου κατά την προεπαναστατική περίοδο εγκαταστάθηκαν κυρίως Μακεδόνες πρόσφυγες και με πράσινο εκείνες, όπου εγκαταστάθηκαν Πόντιοι. Κατόπιν μπορείτε να ανατρέξετε στο χάρτη του βιβλίου της Γεωγραφίας (σ. 99) και να εντοπίσετε με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας σε ποιες χώρες βρίσκονται αυτές οι περιοχές σήμερα.

Απάντηση:

Οι Μακεδόνες εγκαταστάθηκαν στη Βιέννη, στην Τεργέστη, στο Βελιγράδι, στο Νόβισαντ και την Πέστη ενώ οι Πόντιοι στη Οδησσό και στη Μαριούπολη.

Σήμερα το Βελιγράδι και το Νοβισάντ βρίσκονται στην Αυστρία, η Πέστη (Βουδαπέστη) στην Ουγγαρία, η Βιέννη στην Αυστρία, η Τεργέστη στην Ιταλία ενώ η Οδησσός και η Μαριούπολη βρίσκονται στην Ουκρανία.

10) Αφού χωριστείτε σε ομάδες, διαβάστε τους παρακάτω στίχους από τον Ερωτόκριτο και αναζητήστε πληροφορίες για το έργο και τον δημιουργό του σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες http://www.greek_language.gr και <http://anemi.lib.uoc.gr> .

Απάντηση:

Ο Βιτσέτζος Κορνάρος ήταν Κρητικός ποιητής που γεννήθηκε στη Σητεία το 1553 και πέθανε είτε το 1613 είτε το 1614. Ήταν από τους σπουδαιότερους εκπροσώπους της κρητικής λογοτεχνίας.

Ο Ερωτόκριτος αποτελεί ένα από τα κυριότερα έργα του και ένα από τα αριστουργήματα της ελληνικής λογοτεχνίας. Γράφτηκε στην Κρήτη τον 17^ο αιώνα. Είναι ένα αφηγηματικό ποίημα με 10 χιλιάδες στίχους που χωρίζονται σε πέντε μέρη. Οι στίχοι είναι ιαμβικοί, δεκαπεντασύλλαβοι, ομοιοκατάληκτοι και είναι γραμμένοι στην κρητική διάλεκτο.

Το θέμα του αφορά τον έρωτα δύο νέων , του Ερωτόκριτου, από τον οποίο πήρε το όνομα του το ποίημα, και της Αρετούσας και η ιστορία εκτυλίσσεται στην αρχαία Αθήνα. Η Αρετούσα είναι κόρη του βασιλιά της Αθήνας, Ηρακλή και ο Ερωτόκριτος γιος του πιστού συμβούλου του βασιλιά. Όταν ο βασιλιάς μαθαίνει για τον έρωτα των δύο νέων δεν τον εγκρίνει και φυλακίζει την κόρη του ενώ τον Ερωτόκριτο τον εξορίζει. Ακολουθούν πόλεμος μεταξύ των Αθηναίων και των Βλάχων όπου ο Ερωτόκριτος μεταμφιεσμένος σώζει τη ζωή του βασιλιά και έτσι εκείνος του προσφέρει την κόρη του αγνοώντας την πραγματική του ταυτότητα. Ο Ερωτόκριτος περνάει από δοκιμασίες την εκλεκτή της καρδιάς του και αφού επιβεβαιώνει την πίστη της συμφιλιώνεται με τον βασιλιά και την παντρεύεται.

Το ποίημα εκτός από τον έρωτα πραγματεύεται και θέματα όπως η τιμή, η φιλία, το θάρρος, το κουράγιο και η τόλμη. Το θέμα και η γλώσσα του το έκαναν πολύ αγαπητό και η απήχηση του ήταν μεγάλη. Πλέον αποτελεί κομμάτι της λαϊκής παράδοσης και έχει μελοποιηθεί.

11) Αντιστοιχίστε τους όρους της στήλης Α' με τους ορισμούς της στήλης Β'.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. Ευγ. Βούλγαρης	α) Τόνιζε τη σημασία της αγωγής
2. Μ. Περδικάρης	β) Συνέγραψε τη Νεωτερική Γεωγραφία
3. Δ. Καταρτζής	γ) Σατίριζε πρόσωπα της εποχής του
4. Γ. Κωνσταντάς	δ) Δίδαξε στην Αθωνιάδα Σχολή

Απάντηση:

1. Ευγ. Βούλγαρης – δ. Δίδαξε στην Αθωνιάδα Σχολή
2. Μ. Περδικάρης – γ. Σατίριζε πρόσωπα της εποχής του
3. Δ. Καταρτζής – α. Τόνιζε τη σημασία της αγωγής
4. Γ. Κωνσταντάς – β. Συνέγραψε τη Νεωτερική Γεωγραφία

12) Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://vod.sch.gr> και http://www.pi_schools.gr, πληροφορίες για τον άγιο Κοσμά τον Αιτωλό.

Απάντηση:

Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός ήταν Έλληνας μοναχός δάσκαλος του Γένους και ήταν μία από τις πιο αντιπροσωπευτικές μορφές του νεοελληνικού διαφωτισμού. Το κοσμικό του όνομα ήταν Κώνστας. Γεννήθηκε στο χωριό Μέγα Δένδρο της Αιτωλίας πιθανόν το 1714. Οι χριστιανοί πίστευαν ότι είχε προφητικές και

θαυματουργικές ικανότητες. Μαθήτευσε στα διδασκαλεία της Παρνασσίδας και της Ναυπακτίας κοντά σε ονομαστούς ιεροδιδάσκαλους. Το 1749 πήγε στην Αθωνιάδα Σχολή του Αγίου Όρους και εκεί έκανε ανώτερες σπουδές στη θεολογία και τη φιλοσοφία. Έγινε μοναχός για δύο χρόνια στη μονή Φιλοθέου και την εγκατέλειψε το 1759 όταν του έδωσε εντολή ο Πατριάρχης να κάνει περιοδείες για να αντιμετωπίσει το φαινόμενο του εξισλαμισμού στις περιοχές της Δυτικής και Βόρειας Ελλάδας και την Ήπειρο. Με το κήρυγμα του έσπερνε στις ψυχές των ανθρώπων την ελπίδα της απελευθέρωσης και τους παρότρυνε να ξεσηκωθούν για να διεκδικήσουν την ελευθερία τους. Παρότρυνε τους Χριστιανούς να ιδρύσουν σχολεία και ίδρυσε ο ίδιος περίπου 250 σχολεία μέσα σε 16 χρόνια. Κήρυττε την ανάγκη να μάθουν όλοι την ελληνική γλώσσα και να προστατεύσουν την ελληνική πολιτιστική ταυτότητα. Έλεγε πως μέσα από την παιδεία διατηρείται και η θρησκεία και όλα αυτά μαζί αφυπνίζουν πνευματικά τον λαό για να ξεσηκωθεί.

Συνελήφθη και εκτελέστηκε από τους Τούρκους χωρίς να δικαστεί στις 24 Αυγούστου του 1779 με την δικαιολογία ότι ήταν πράκτορας των Ρώσων. Στις 20 Απριλίου 1961 ανακηρύχθηκε επίσημα άγιος από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Η μνήμη του τιμάται στις 24 Αυγούστου, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στη Ρωσία, τη Σερβία, τη Βουλγαρία, την Αρμενία, τις Η.Π.Α, την Κύπρο, την Ουκρανία, την Ρουμανία, το Μαυροβούνιο και την Π.Γ.Δ.Μ.

13) Τοποθετήστε τις ιδιότητες στη στήλη που ταιριάζουν: γεννήθηκε στη Σμύρνη, καταγόταν από το Βελεστίνο, έζησε στη Βλαχία, σπούδασε ιατρική, τύπωσε την προσωπογραφία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, εξέδωσε έργα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, φονεύθηκε από τους Τούρκους.

Απάντηση:

Ρήγας Βελεστινλής	Αδαμάντιος Κοραής
Καταγόταν από το Βελεστίνο	Γεννήθηκε στη Σμύρνη
Έζησε στη Βλαχία	Σπούδασε ιατρική
Τύπωσε την προσωπογραφία του Μεγάλου Αλεξάνδρου	Εξέδωσε έργα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων
Φονεύθηκε από τους Τούρκους	

15) Αναζητήστε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στις ιστοσελίδες <http://www.imma.edu.gr> και <http://www.scribd.com>, πληροφορίες για τους Ρωσοτουρκικούς Πολέμους και συζητήστε στην τάξη τη σημασία τους για τους Έλληνες.

Απάντηση:

Οι Ρώσοι βρίσκονταν σε σύγκρουση με τους Τούρκους και πριν την Επανάσταση του 1821 και μετά. Ξεκίνησαν από τα τέλη του 17^{ου} αιώνα μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και αριθμούνται συνολικά σε 10 πολέμους με μεγαλύτερο τον πέμπτο. Οι πόλεμοι αυτοί εξυπηρετούσαν τα συμφέροντα των Ρώσων που ήθελαν να επεκταθούν εμπορικά στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο. Οι Έλληνες που βρίσκονταν κάτω από την τούρκικη κυριαρχία βοήθησαν τους Ρώσους στον πόλεμο κατά του κοινού εχθρού.

Ο πιο σημαντικός για τους Έλληνες πόλεμος από το σύνολο των Ρωσοτουρκικών πολέμων ήταν ο πρώτος γιατί όταν βρισκόταν στο τέλος του υπογράφηκε η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή το 1774 που ευνοούσε τόσο τους Ρώσους όσο και τους υπόδουλους Έλληνες. Συγκεκριμένα, με την συνθήκη αυτή οι Ρώσοι είχαν τη δυνατότητα να επέμβουν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία ενώ οι Έλληνες έμποροι και ναυτικοί μπορούσαν να έχουν τη ρωσική σημαία στα καράβια τους και να ταξιδεύουν στα τουρκικά παράλια. Αποτέλεσμα της συνθήκης αυτής ήταν να αρχίζει να αδυνατίζει σταδιακά η δύναμη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

16) Συμπληρώστε στο χάρη με τη βοήθεια του δασκάλου και των συμμαθητών σας τις εξής περιοχές και τοπωνύμια : Σφακιά, Μάνη, Σούλι, Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρος, Χαλκιδική.

Απάντηση:

17) Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλιότερο: Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή, Επανάσταση 1821, εκτέλεση Ρήγα, παραχώρηση προνομίων στο Πατριαρχείο.

1. Παραχώρηση προνομίων στο Πατριαρχείο
2. Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή
3. Εκτέλεση του Ρήγα
4. Επανάσταση 1821

18) Παρατηρήστε την εικόνα 6 στη σελίδα 47 του βιβλίου σας και σημειώστε τις αγροτικές εργασίες που παρουσιάζονται. Κατόπιν συζητήστε στην τάξη ποιες από αυτές γίνονται σήμερα με τον ίδιο τρόπο και ποιες με διαφορετικό (π.χ. χρήση μηχανημάτων).

Απάντηση:

Στην εικόνα 6 παρουσιάζονται μερικές από τις αγροτικές εργασίες που συνήθιζαν να κάνουν οι άνθρωποι της υπαίθρου. Μερικές από αυτές είναι το μάζεμα των φρούτων από τα δέντρα, το τίναγμα της ελιάς και το μάζεμα των καρπών της, η ασχολία με τα μελίσσια από τους μελισσοκόμους, η βοσκή και η σφαγή των ζώων των κτηνοτρόφων.

Όλες αυτές οι εργασίες είναι πολύ απαραίτητες για την αγροτική ζωή και συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Ωστόσο, σήμερα, υπάρχουν εργαλεία και μηχανήματα που διευκολύνουν την δουλειά των αγροτών και την κάνουν πιο γρήγορη και ξεκούραστη. Για παράδειγμα, στο τίναγμα των ελαιόδεντρων χρησιμοποιούνται «χτένες» ή «ράβδοι» που με δονήσεις τινάζουν τα κλαδιά και ρίχνουν κάτω τις ελιές χωρίς να τραυματίζουν το δέντρο. Επίσης, η σφαγή των ζώων γίνεται μόνο κάτω από αυστηρές προδιαγραφές και υγειονομικούς κανόνες. Πάντα βέβαια παίζει σημαντικό ρόλο η ικανότητα του ανθρώπου και η αγάπη του για τη δουλειά που κάνει.